

יום אחד בא ר' ראובן לבקר את בנו בבית המלאכה, והנה ראה שם דוד נחושת גדול, "סמובר". את הדוד הזמין מישהו, שבסוף התחרט כיון שלא היה ביכולתו לשלם.

צץ במוחו של ר' ראובן רעיון אדיר. את הדוד הזה עליו לרכוש. הוא יעמידנו ליד בית הכנסת הגדול, ויחלק שתיה חמה לכל המשפחות הנצרכות באזור. לא בחינם יעשה זאת, אלא ישלמו לו תמורת שירותו, בפרקי תהילים שישפכו לפני הקב"ה, אולי יחוס עם עני ואביון...

ניגש לבעל הבית, סיפר לו מדוע הוא מתעניין בדוד, וביקש לקנותו. בעל הבית הסכים, ודרש שישלם רק תמורת החומר, על הנחושת, סכום זה הסתכם בערך לשכר עבודתו של בנו לשבועיים ימים.

ר' ראובן הסכים מיד. הוא סמך על הקב"ה שיזמין לו את הכסף עד זמן התשלום. ר' ראובן לא חיכה עד שהבעלים יקח את הדוד ברכבו לבית הכנסת. יתכן שהוא עלול להתחרט, יתכן שאחר ירצה לקנותו. לפיכך נטל את הדוד, סחבו, ותוך שעה הדוד היה כבר מעל פרימוס דולק.

הזדרז ואסף מכל החנויות מסביב תה וקפה, והחל מחלק לכולם, ומחיה את נפשם.

עברו שבועיים, ובנו נכנס לקבל את משכורתו. אמר לו בעל הבית שכבר שילם את משכורתו בדוד שנתן לאביו. חזר הבן מאוכזב הביתה, וסיפר לאמו את "פרשת הכסף ודוד הנחושת". פרצה אמו בבכי. במה תשלם את חובותיה לחנויות? במה תאכיל את ילדיה?

החליטה הפעם ללמד את בעלה לקח. יצאה לעבר בית הכנסת הגדול. צועדת ובוכה. והנה בא לקראתה יהודי עטור זקן לבן והדור בלבושו. פנה אליה החכם: "אישה, למה תבכי, אולי אוכל לעזור לך?" כשראה שהיא מתקשה לדבר בעברית, פנה אליה באידיש רצוצה, והפציר בה, עד שהחלה לספר לו את "פרשת הדוד".

כשמע זאת הזקן, סטר בשתי ידיו על ראשו וצעק: "אוי לי, אני אשם בדבר! אני התחייבתי לשלם את חובו של רבי ראובן, לצערי שכחתי מזה ובגללי נגרמו לך עוגמת הנפש. סלחי לי בתי". תוך כדי דיבור הוציא שטרות כסף מארנקו, ומסרם לה.

היא לא פקפקה לרגע באמינות דבריו, וכיון שהיתה המומה לא שאלה את האיש לשמו. הוא הלך לדרכו, ונעלם מעיניה.

החליטה האישה לגשת ולראות את מעשי בעלה, מה הוא עושה כל הימים בחצר בית הכנסת.

"כל ימי נדר נורו תער לא יעבור על ראשו ... קדוש יהיה גדל פרע ראשו".

(וה) אחרי המלחמה בפלישתים ושביית ארון הברית, נאמר: "וירץ איש בנימין מהמערכה, ויבוא ביום ההוא שילה, ומדיו קרועים ואדמה על ראשו".

(שמואל א' ד' י"ב) אחרי מות שאול בגלבו, נכתב: "והנה איש בא מן המחנה מעם שאול, ובגדיו קרועים ואדמה על ראשו".

(שמואל ב' א' ב) אחרי בריחת דוד מאבשלום נאמר: "והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו, ואדמה על ראשו".

(שמואל ב' ט"ו ל"ב) ואילו אחרי מעשה אמנון ותמר, נכתב: "ותקח תמר אפר על ראשה, וכתנת הפסים אשר עליה קרעה".

(שמואל ב' י"ג ט"ו) והדבר היה תמוה בעיני, מה ההבדל: מדוע איש בנימין, האיש מהמחנה וחושי הארכי שמים על ראשם אדמה לאות צער ואבל, ואילו תמר שמה על ראשה אפר?

והנראה לבאר – בפרשת השבוע נאסר על הנזיר לגלח את שיערו ראשו. במשנה מובא (נזיר מב.) שרבי ישמעאל אומר, נזיר אל יחוף ראשו באדמה, מפני שמשיר את השיער. ופסק הרמב"ם (הל' נזירות ה' י"ד) כי כל סוג של אדמה משיר את השיער.

לפי זה נבין הפלא ופלא:

שלושת האנשים שמובא בנביא ששמו אדמה על ראשם היו גברים, ובתור שכאלה לא היה איכפת להם אם ינשרו להם שערות, לכל היותר הם יתקרחו מעט... אך תמר היא אישה ומן הסתם הקפידה על יופיה, ברור שלא רצתה ששערותיה ינשרו, לכן שמה על ראשה אפר ולא אדמה.

(נר לשולחן שבת)

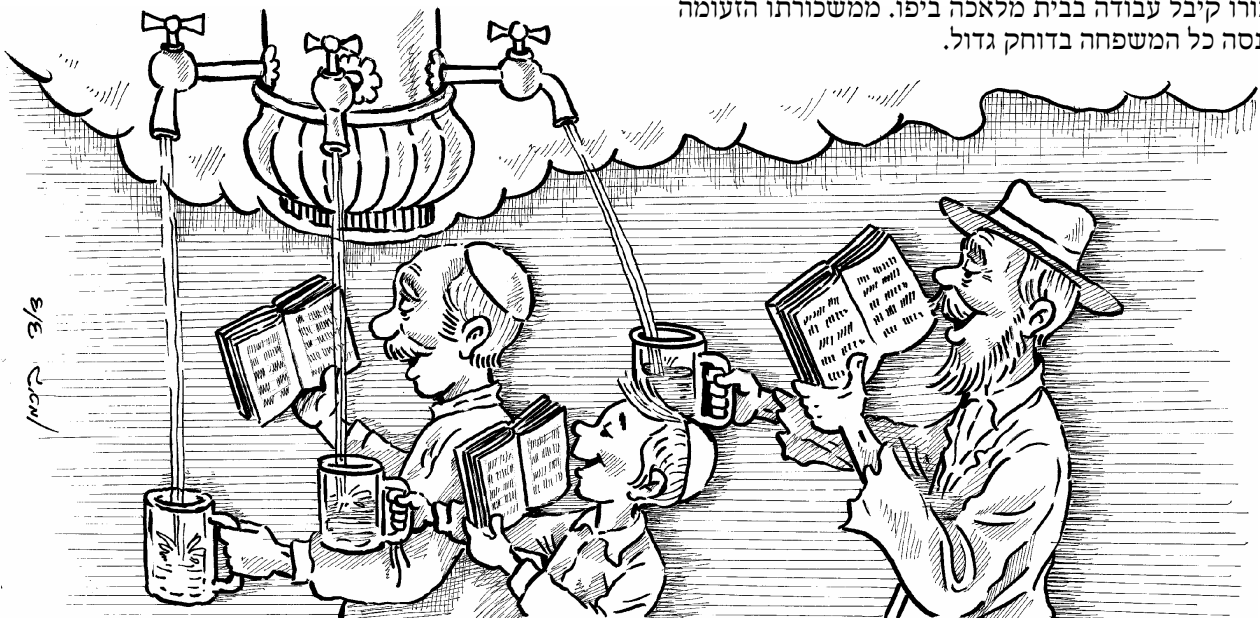

"למה זה תשאל לשמי והוא פלאי ... כי מלאך ה' הוא". (מן ההפטרה)

ערב מלחמת העולם השנייה שרר בארץ מצב כלכלי קשה, משפחות רבות היו חסרות כל. בית הכנסת הגדול שברחוב אלנבי בתל אביב התמלא במשפחות שברחו מאזורי הספר בשל מאורעות תרצ"ו, "המרד הערבי הגדול".

יהודי צדיק ושמו רבי ראובן שפנייר, שהיה ידוע בכינויו "הסבא ממירון". לא יכל לעמוד מנגד, החל עובר בבתי העיר, אוסף אוכל ובגדים, ומחלק לנצרכים. גם משפחתו הגיעה עד פת לחם. אבל ר' ראובן היה אומר: "זכינו שיקוימו בנו דברי המשנה 'ויהיו עניים בני ביתך'..."

בנו בכורו קיבל עבודה בבית מלאכה ביפו. ממשכורתו הזעומה התפרנסה כל המשפחה בדוחק גדול.

3/8
נר

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי משה נחמיה כהנוב אב"ד חסלוויץ וראש ישיבת "עץ חיים" במשך כ"ב שנה, ח' סיון תרמ"ז

נזכרנו בגאון רבי משה נחמיה כהנוב גם בשל הנס שנעשה איתו בחג השבועות.

היה זה בליל החג, בשוקדו על לימודו נרדם. הנר על שולחנו נפל, והאש שאחזה בסטנדד ובספרים אחזה גם בבגדיו, ואך בדרך נס הוא לא נשרף.

לזכר הנס ההוא היו נאספים בביתו כמה מבני הישיבה מדי שנה בליל שבועות. יושבים ולומדים. מזמן לזמן היה רבי משה נחמיה יושב איתם, ולוחמים מלחמתה של תורה. הגאון בעצמו הגיש ללומדים פירות ומיני מזונות, להשיב את רוחם.

צוואתו "שפתי ישנים", בה הורה למשפחתו כיצד לעשות זכר לנס מדי שנה, נשמרה בידי הגה"צ רבי אריה לויין. ("שאלו שלום ירושלים")

כשכיהן לתפארה כראש ישיבת "עץ חיים" הירושלמית רומם את התמדת התלמידים ושקיעתם בלימוד.

ביום חופש אחד נודע לו שבני הישיבה עומדים לצאת לטיול. קרא רבי משה נחמיה לבחורים מארגני הטיול ושאלם: היאך אפשר לעזוב את התורה!? ענו לו הבחורים שהם התכוונו בדרך לחזור על מסכת חולין.

כששמע זאת אמר: "הבה אלך גם אני איתכם". ועונג עצום היה לו. היו בין התלמידים כאלה שלא החסירו אפילו שורה אחת מהרא"ש, רי"ף ותוספות, בכל המסכת! (שם)

"שבת נאך שבועות" - ההארות וההשפעות של שבועות מאירות עד לשבת שאחריה!
(האדמו"ר רבי דוד משה מצ'ורטקוב - "דברי דוד")

נהגו חסידים לכנות את השבת "שבת נאך שבועות", כלומר עדיין שבועות. למילה 'נאך' ישנן שתי משמעויות, עוד ואחרי. וכוונתם בזה על פי דברי הגמרא שאומרת (חגיגה כו: וריטב"א): "ברגל, מגביהים ומראים לעולי רגלים את לחם הפנים. ואומרים להם, ראו חיבתכם לפני המקום, סילוקו כסידורו". שהיה עולה הבל מהלחם, ובזה היו מכירים שהוא חם.

וכתב הרדב"ז שהיו עושים זאת בשבת שבתוך המועד, וגם בעצרת אם לא חל בשבת, אפשר שהיו מתעכבים לשבת אחרי עצרת, כדי לראות את הנס. (שו"ת הרדב"ז ח"ו ב"א קע"ח - "משכנות הרועים")

עדיין שבועות! הזדמנות זו נותנים לכל אחד. כפי שהיה בקריעת ים סוף, שדתן ואבירים שלא היו שם, חזרו הים ונקרע להם, כמו כן בחג מתן תורה, אף אלו שהתאחרו ולא קיבלו את התורה, הניחו להם מן השמים בשבת זו לקבל את התורה! ("בית אברהם" מסלונים)

בחג השבועות זוכה העולם בשפע חדש של תורה – לכן בשבת שאחרי שבועות ניכר השפע: קורין בה את הפרשה הכי ארוכה בתורה, ובה מדרש רבה הכי ארוך והזוהר הכי ארוך. (חידושי הרי"ם)

השבוע שאחר חג השבועות נקרא בפי יהודי מרוקו "שבוע התורה" – לרמז על כלולות ישראל עם התורה, שדומה לשבע ברכות של חתן וכלה. ("יהדות המגרב")

משבת זו רק בני אשכנז לומדים אחר מנחה את מסכת אבות. חוזרים ושונים אותה עד ר"ה, שמתוך לימודם יתקנו עצמם בדרכי התשובה. בני ספרד ותימן נהגו לסיימה עד שבועות, כדי שיהיו ראויים והגונים לקבלת התורה. ("כתר שם טוב" ח"ג)

נהגו יהודי מרוקו החל משבת זו עד "שבת שמעו" לקרוא את ספר איוב, כי הוא מלא מוסר השכל, וכיון שזמן זה הוא עת הקיץ ותענוגים רבים, עת ללמוד בספרי מוסר. ("קובץ מנהגים")

הוא בראותה מתקרבת, נזכר שהגיע מועד הפרעון של הדוד, נפלו עליו אימה ופחד... ר' ראובן אמר לעצמו, הנה עכשיו היא תבוא עימי חשבון. הלוואי והייתי נבלע באדמה הרגע...

והנה זה פלא, ר' ראובן ראה על פניה חיוך רחב. כל מה שהיה מסביב עשה עליה רושם כביר. היא ראתה את בעלה בשיא העבודה, מחלק לחם ושתייה - 'למנצח על מקהלת החסד!'

החיוך הביא את ר' ראובן להעיז, ושאל אותה: "נו, אשתי היקרה מה את אומרת על בית החרושת שלי?" תשובתה היתה מיידידת. היא הורידה את מעילה העליון, והצטרפה אליו בחלוקת הקפה והתה. תוך כדי סיפרה לבעלה על החכם הפלאי שפגשה בדרך. ר' ראובן הצטמרר כולו. פנה ואמר לאשתו בתמימות: "אשריך אשתי היקרה, זכות גדולה נפלה בחלקך. תמורת כל הצער והסבל שאת סובלת בגללי, זכית לגילוי אליהו, וכמה חבל שאני לא זכיתי לראותו". (ספר מירון)

"ברכת כהנים נקראת ולא מתרגמת". (מגילה כה).

האם יש לקרוא השבוע את פרשיית ברכת כהנים, "שנים מקרא ואחד תרגום"?

בגאונים מוכח שהיה להם תרגום על ברכת כהנים, שהרי רב האי גאון פסק שלא יתרגמו גם ביחיד את ברכת כהנים משום "ישא", שלא יאמרו שהקב"ה נושא לבני ישראל פנים. וכן מוכח ב"שכל טוב" שפסק שיקראו בלי תרגום, שמא יתרגלו הכהנים לברך בלשון תרגום ולא בלשון הקודש.

(ספר העינים"ק קס"ט, "שבולי הלקט" ע"ח)

ואילו בראשונים נראה שלא היה להם תרגום על ברכת כהנים. כדברי הריטב"א "שהרי יש כמה פסוקים שאין להם תרגום... ברכת כהנים". (ברכות ה. רבינו יונה שם ועוד)

אם כך, מהו התרגום שיש לנו היום על ברכת כהנים?

מחלוקת היא בגאונים ובראשונים האם זה תרגום אונקלוס, או תרגום ירושלמי, או אולי תרגום אחר. יש לציין כי בכתבי יד קדומים, בדפוסים ישנים, וכן בחומשים תימנים עתיקים אין תרגום כלל לברכת כהנים.

העיר הגאון רבי עקיבא אייגר, שבחומשים שלנו יש תרגום.

וכתב ה"בית הלוי": באמת שאין צריך להיות תרגום על ברכת כהנים, שהרי התרגום מפרש למקרא, ואם כן כשאומר בתרגום שהכהנים יברכו לישראל ויאמרו להם כך, צריך לכתוב את הלשון הכתובה בתורה, דהרי ברכת כהנים נאמרת רק בלשון הקודש ואם יאמרם בתרגום אינו להלכה. (לקט תשובות מורק"א ע')

למעשה

כתב השל"ה: יקרא שלש פעמים מקרא, ורק אחר כך תרגום. ואע"פ שיש בפרשה זו תרגום, אפשר שהתרגום הזה אינו מקובל מסיני, על כן יקרא המקרא ג' פעמים, אמנם שמא התרגום כן מקובל יקראנו גם.

ואחר כותבי מצאתי זה בסידור מהר"ר הרץ שהביא רמז לדבר: שנאמר "ברכנו בברכה המשולשת בתורה", שמשולשת היא בתורה שאין לה תרגום וצריך לשלש המקרא, משא"כ בכל פרשה אחרת. וכן מסתבר, שהרי נכתב "הכתובה על ידי משה עבדך" ולא על ידי המתרגם. (של"ה שבת "נר מצוה" י"ב)

ואילו האחרונים כתבו שכיון שיש היום תרגום מקובל, מנהג העולם לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום כרגיל. (כה"ח רפ"ה ועוד)

בספר "בירור הלכה" האריך ודקדק בסוגיה זו, והעלה דכיון שנראה מאד שהתרגום שלפנינו אינו תרגום אונקלוס, עדיף לנהוג כדעת השל"ה. (רפ"ה)

אין מברכים ברכת כהנים אלא בלשון הקודש ולא בלשון לעז, והוא מן התורה ולעיקוב, שאפילו בדיעבד לא יצאו, דכתיב "כה תברכו" - כה בלשון הקודש. (קכ"ח י"ד ערה"ש כ"ד ומשנ"ב י')